

TEZY WYPOWIEDZI NA KONFERENCJI >EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA W BUDOWNICTWIE – SZANSE I WYZWANIA DLA POLSKI<

NAJTAŃSZA ENERGIA TO ENERGIA ZAOSZCZĘDZONA!!!

Mówiąc o efektywności energetycznej, główny jej potencjał odnosimy do etapu wytwarzania / produkcji energii, dystrybucji, modernizacji urządzeń i instalacji zużywających energię. Za mało uwagi poświęcamy użytkowaniu / konsumpcji tej energii. Mówimy o dużym potencjale oszczędności energii w budownictwie, także w odniesieniu do budynków mieszkalnych ale odnosimy to do termomodernizacji tych budynków. Tutaj znów koncentrujemy się na >skorupie budynku< a mniej na instalacjach a zwłaszcza na systemie grzewczym.

Natomiast pomijana jest zupełnie rola użytkownika lokalu / właściciela, w racjonalnym korzystaniu z ciepła zwłaszcza na ogrzewanie.

Jednym ze sposobów na wzrost efektywności energetycznej jest opomiarowanie zużycia energii cieplnej oraz indywidualne rozliczenie kosztów ogrzewania w lokalach mieszkalnych. Oznacza to konieczność świadomego i aktywnego udziału użytkowników mieszkań – w budynkach wielolokalowych – w racjonalnym korzystaniu z ciepła na ogrzewanie.

W czasie, gdy w wielu krajach Europy stosowano powszechnie mieszkaniowe liczniki gazu, ciepłomierze i podzielniki kosztów, w Polsce panowało ryczałtowe rozliczanie zużycia ciepła i gazu w mieszkaniach w budynkach wielolokalowych, co przyczynia się do marnotrawienia energii. Np. w Niemczech efektywność rozliczania kosztów ogrzewania według indywidualnego zużycia w lokalach badano w ponad 330 tys. budynków mieszkalnych, w których głównie stosowane są podzielniki kosztów ogrzewania montowane na grzejnikach. Potwierdzono, że uzyskiwane są oszczędności średnio 20% zużycia energii.

W Polsce według danych GUS, w budynkach wielolokalowych jest ok. 7 mln mieszkań, z czego ok. 50% jest opomiarowanych i rozliczanych zgodnie z zarejestrowanym zużyciem. Pomimo, że rozliczanie kosztów ciepła na podstawie wskazań podzielników funkcjonuje w Polsce od ponad 20 lat, ok. 3,5 mln mieszkań nadal rozliczanych jest ryczałtowo według powierzchni lokalu. W rezultacie, nasze mieszkania zużywają obecnie istotnie więcej energii niż mieszkania w krajach o porównywalnym klimacie i porównywalnej jakości mieszkań. Należy podkreślić, że w wielu przypadkach, nawet w budynkach po termorenowacji, w których nie wprowadzono systemu rozliczania kosztów ogrzewania według rzeczywistego zużycia, nie nastąpiło zmniejszenie zużycie energii a niekiedy nawet wzrosło. Ten pozorny paradoks wynika stąd, że w takim budynku lokatorom jest za ciepło; otwierają więc okna; nadmiernie wietrzą mieszkania a >termostat robi swoje<. Powszechnym jest stwierdzenie: skoro płacimy >po równo<, to dlaczego ja mam oszczędzać jeśli sąsiad tego nie robi.

Jest to klasyczny przykład marnotrawstwa energii na ogrzewanie mieszkań!

Jak możemy zmienić ten stan rzeczy i poprawić naszą efektywność energetyczną nie obciążając przy tym budżetu Państwa?

Kluczem do rozwiązania jest wprowadzenie odpowiednich przepisów prawa w Polsce, umożliwiającego powszechne opomiarowanie zużycia ciepła w mieszkaniach i wprowadzenie jednolitych, powszechnych i prostych zasad rozliczania zużycia ciepła.

Doskonałą ku temu okazją jest projektowana obecnie nowa **Ustawa o efektywności energetycznej**, która ma za zadanie implementację do polskiego prawa zapisów Dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej. Jednym z postanowień tej Dyrektywy jest wprowadzenie do końca 2016 r. powszechnego i obligatoryjnego opomiarowania i rozliczania kosztów ciepła na ogrzewanie według zarejestrowanego zużycia przy zastosowaniu ciepłomierzy lub nagrzewnikowych podzielników kosztów.

Należy mieć nadzieję, że projekt Ustawy o efektywności energetycznej – **po uwzględnieniu wniesionych do niego uwag** - w pełni wdroży te postanowienia dyrektywy, co umożliwi uzyskanie znaczących oszczędności energii bez udziału nakładów Państwa.

Stosując w mieszkaniach ciepłomierze mieszkaniowe, a tam gdzie nie jest to technicznie możliwe, podzielniki kosztów ogrzewania, możemy w Polsce istotnie zmniejszyć zużycie energii cieplej, a także ograniczyć emisję dwutlenku węgla.

Ostrożne szacunki pokazują, że wprowadzenie powyższych rozwiązań w 3,5 milionach mieszkań, stwarza warunki do zmniejszenia zużycia ciepła o ok. 7-9 TWh rocznie oraz ograniczenia emisji dwutlenku węgla o ok. 2 mln ton w skali roku.

Przyjmując, że koszt aktualny 1 TWh to ok. 170 mln złotych, to zmniejszenie zużycia ciepła o ok. 7 – 9 TWh, daje oszczędność wartą ok. 1,2 - 1,5 mld złotych rocznie.

Dodatkowo korzyści odnoszą użytkownicy mieszkań poprzez zmniejszenie kosztów energii cieplej o 15-20% rocznie. Wzorem dla Polski mogą być Niemcy i Dania, gdzie jednostkowe zużycie ciepła jest ponad dwukrotnie mniejsze niż w naszym kraju.

Ile to kosztuje?

Rozliczanie kosztów ogrzewania według indywidualnego zużycia daje użytkownikom lokali możliwość i motywację do racjonalnych zachowań co przekłada się na bardziej racjonalne gospodarowanie energią, a w konsekwencji ograniczenie jej zużycia.

W porównaniu do innych środków mających zwiększyć efektywność, (np. ocieplenie budynków), indywidualne opomiarowanie i rozliczanie kosztów ogrzewania i ciepłej wody wg zużycia zapewniają bezinwestycyjny (niskonakładowy) wzrost efektywności energetycznej poprzez zaangażowanie użytkowników lokali (konsumentów):

Spośród ponad 7 mln mieszkań w budynkach wielolokalowych, systemy indywidualnego rozliczania tych kosztów funkcjonują w ok. 3,5 mln mieszkań.

Szacuje się, że spośród pozostałych 3.5 mln mieszkań, ok. 300 tys. będzie mogło być opomiarowanych i rozliczanych według zużycia dopiero po wykonaniu termomodernizacji; program takich działań został opracowany w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju.

Ponad 20. Letnie doświadczenie w stosowaniu w Polsce systemów rozliczania ciepła wg indywidualnego zużycia potwierdza, że przy racjonalnym użytkowaniu energii ogranicza się jej zużycie średnio o 20 %.

Należy podkreślić, że wstępne nakłady na organizację systemu ponoszą firmy zajmujące się rozliczaniem tych kosztów a więc nie ma potrzeby angażowania środków budżetowych.

Natomiast przygotowanie w budynkach instalacji grzewczych do opomiarowania wynika już z istniejących – jakkolwiek niedoskonałych – przepisów Prawa budowlanego. Obciąża zatem, pośrednio, użytkowników lokali.

Rozliczanie kosztów ogrzewania według indywidualnego zużycia w lokalach, jest więc przedsięwzięciem niskonakładowym, przynoszącym efekty w krótkim czasie, zapobiegającym marnotrawstwu energii.

Jak taką efektywność osiągnąć?

1. W nowej Ustawie o efektywności energetycznej (nowelizującej art. 45a ustawy Prawo energetyczne), uwzględnić postanowienia art. 9 – 11 Dyrektywy 2012/27/UE tzn. **w projekcie ustawy zapisać**
  - 1). Obowiązek opomiarowania budynków i lokali
  - 2). Obowiązek rozliczania kosztów wg zużycia indywidualnego w lokalach
    - a. Ciepłomierze lokalowe
    - b. Podzielniki kosztów ogrzewania
    - c. Liczniki ciepłej wody
  - 3). Zasady rozliczania kosztów ogrzewania i cwu w lokalach
  - 4). Wymagania wobec stosowanych systemów rozliczeń
  - 5). Obowiązki zarządcy budynku oraz użytkownika lokalu
  - 6). Nadzór nad realizacją przedmiotowych przepisów
  - 7). Sankcja za nie stosowanie przepisów ustawy
  - 8). Upoważnienie do wydania rozporządzeń wykonawczych

2. W rozporządzeniach wykonawczych do ustawy, zapisać:

(Minister właściwy do spraw budownictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki)

- 1). Wymagania jakie powinien spełniać budynek / system grzewczy
- 2). Warunki, kiedy można rozliczać wg powierzchni a nie wg urządzeń
- 3). Sposoby podziału kosztu ciepła na ogrzewanie oraz cwu
- 4). Sposoby wyliczania i stosowania współczynników wyrównawczych
- 5). Dopuszczalne najniższe temperatury eksploatacyjne w lokalach
- 6). Niezbędny zakres regulaminu rozliczeń

(Minister właściwy do spraw budownictwa)

- Organ właściwy do nadzoru nad stosowaniem przepisów ustawy
- System informacji oraz edukacji dla zarządców budynków oraz użytkowników lokali

Bez odpowiednich przepisów wykonawczych, nie będzie możliwe poprawne rozliczanie kosztów ogrzewania.

W polskich warunkach, oprócz odpowiednich przepisów, niezbędnym jest zaplanowanie i wdrożenie systemu edukacji odbiorców ciepła – jako konsumentów, z zakresu racjonalnego korzystania z energii w budynkach wielolokalowych. Powinien to być obowiązek resortu właściwego w sprawach budownictwa. Działania te mogłyby uzyskać odpowiednie wsparcie właściwych organizacji pozarządowych.

Wnioski ogólne

Postanowienia zawarte w art. 9 – 11 Dyrektywy 2012/27/UE, po odpowiedniej implementacji do nowej **Ustawy o efektywności energetycznej**, stworzą szansę:

➤ **DLA GOSPODARKI**

- zbliżenie do standardów europejskich
- warunki do bezinwestycyjnego zmniejszenia zużycia energii (kosztów) oraz ograniczenia emisji CO₂
- ożywienie w sektorze mieszkalnictwa

➤ **DLA ZARZADCY / WŁAŚCICIELA BUDYNKU**

- ułatwienie zarządzania energią w budynkach

➤ **DLA UŻYTKOWNIKA LOKALU**

- stworzenie odpowiednich / korzystnych warunków do racjonalnego korzystania z ciepła
- wdrożenie systemu bieżącej informacji o zużyciu oraz **permanentna edukacja**, korzystnie wpłyną na takie zachowania odbiorców ciepła – użytkowników końcowych